

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1903. augusztus 16.

Vasárnap.

XXII. évfolyam 66. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Fél évre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények. Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 ha-ás s petitsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények a nyiltterek díja előre fizetendő.

Telepítés.

A telepítés szempontjából eléggé megfelel székelyföldi érdekeinknek az ipari alakulások szerint szükséges telepítés.

Akárki mit beszél, az a csekély földbirtok, termő terület, amely ma nagyobb-részt árterület is, különösen ha — mint az utóbbi időkben: árvíz veszedelem jön rá, nem képes fedezni kenyérszükségletünket, annál kevésbbé nyújt pénzbeli jövedelmet is. Mert ráadásul megvan az a szerencsétlenségünk, hogy népünk nem tud okszerűen gazdálkodni s ha talán mai birtokán, kedvező körülmények között fokozhatná is jövedelmét, az ósdi rendszer akadályozza ebben.

Okvetlenül kell hát gondolkodni a jövő szaporulat elhelyezéséről, ha csak azt nem akarjuk, hogy — mert nincs itthon létalapja, a kivándorlottak sokaságával idegen országban keressen magának foglalkozást.

Ez a Székelyföld határain belül csak úgy lehetséges, ha nemcsak a mezőgazdaságot, hanem az ipart is fejlesztjük.

Ráutal erre különben rengeteg sokféle és értékes nyersanyagunk kihasználása.

A bükszádi üveggyár körül 1765 óta egész falu alakult. Abból él, mit az üveggyár kézi munkájáért nyújt.

A fiatalabb köpeczi szénbánya mellett is épül egy kis telep. Petrozsény 9000 lakóját szintén a szénbánya csoportosította.

A szentkeresztbányai vasgyár újfalu alakulására szolgált alkalmul. A kovásznai faltelepek: Gyulafalva, Bálafalva, Kónmándó, Muzsa egész falukká fejlődtek, melyeknek egyedüli biztosítékuk az ipar. A bodvaji vasbánya, a balánbányai rézbánya munkás környezete a megszűnt ipar miatt széledt el.

E példák eléggé bizonyítják, hogy milyen alapja lehet az ipar a székelység existenciájának is, a telepítésnek is.

Számtalan helyt létesíthető új aknáknak feltárásával, üzembevitelével új telep, de alkalmul szolgálhat az ipar hozzátelepítésre is.

Például hozom fel Baróthot, mely mellett Ágostonfalvától — Kézdivásárhely Soósmezőn át Romániába okvetlenül vasutvonálnak kell épülni, s melynek vidékén sok szén és vas van. — E helyen nemcsak a szénbánya még kis telepét lehet nagyítani, de ha egy vasgyár épülne oda a rengeteg mennyiségű és kitűnő vas kiaknázása és feldolgozására, Baróthhoz, mely most is jelentékeny vidéki központ 2—3 ezer telepes nyerhetne elhelyezést. A borszéki szénbánya és üveggyár hasonló kombinációkra adhat alkalmat. Hasonlóképpen Balánbánya, melynek páratlanul értékes rézércze van.

A Romániába vándorolt székelység nagyrésze még jelenleg ipartelepek mellett nyer foglalkozást, de Románia fokozatosan benszüllött munkások alkalmazását viszi keresztül.

Véreink kiszorulnak onnan. Minő jó alkalom volna itthon biztosítani foglalkozást ezek számára. Kár, hogy föld alatt, értéktelenül hevernek kincseink, mi pedig csak a földbirtok nyújtotta jövedelemre támaszkodva szétszóródnak engedjük a székelységet, jóllehet most is kevesen vagyunk. Ezuttal nem foglalkozunk azzal, hogy e föld kincseire rávezessük a telepítésnél döntő befolyással bíró vezető embereket. Akciójuk közben számtalan megfogható alkalomra fognak találni.

Ilyenekre különben bőven rámutat Hoffmann Géza köpeczi bányaigazgató is, a „Székelyföld Kincsei“ című kettős munkájában.

A válság.

A válság a megoldáshoz csak lassan közelodik. Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök pénteken délelőtt kihallgatáson volt Bécsben a királynál s ezzel megkezdődtek az előkészületek a válság megoldására, melynek mikéntjére nézve minden eddigi hír merő kombináció.

Politikai körökben tért hódít az a nézet, hogy a megoldás nem egyszerre történik és hogy illetékes helyen most nem is gondolnak teljes megoldásra hanem leginkább csak arra, hogy a parlamentben egyidőre a rendet helyreállítsák és a legszükségesebb teendők elintézésére az országgyűlést képessé tegyék. A legszükségesebb teendőknek tartják az indemnitást, illetőleg a költségvetés letárgyalását és az ujoncztartáknak az eddigi arányban való megszavazását. Erre a célra keresnek oly miniszterelnököket, aki a kabinet eddigi tagjainak a megtartása mellett elvállalhatja, hogy a további teendők érdekében a

TÁRGZA.

Emlékezés Potsa József-re.

— Sipos Sanju árvaházi igazgató emlékezése a közigazgatási bizottság augusztus hónapi ülésében —

A Háromszékmezei árvaház szeretetház létesítő és a létesítéstől 1903. évi július 9-ig vezető, életelő lelke, atyja: batolykai Potsa József császári és királyi valóságos belső titkos tanácsos, kamarás, főispán ur önmagáért és másokéért.

A lesújtó hír hallatára azonnal imára gyűltünk, hogy fájdalomunkat és keservünket isten előtt bemutatva elírassuk a nemes emberbarátot s buzgó imában kérjük a gondviselő nagy istent, hogy ha kedves akarata volt elszólitani azt, kinek gondjaira bízta meg az intézet részére továbbra is, szelleme, emléke nemes példája legyen utmutató szövevényünk s hívjon el, töltse be az üresen maradt helyet hasonló nemes szívvel; mi pedig hátra maradtunk a fájdalmas érzés első benyomása, hatása alatt, isten szent színe előtt fogadást tettünk: áldott emléket szívünkbe, lelkünkbe zárjuk, halála évfordulóján, minden évben emlékünnepeztülünk, kegyeletünk

jelölül nemcsak halottak napján, hanem valahányszor a gyermeki lélek háláérzésének ápolására nevelési eszközt keresünk, ott a sirhanton találjuk fel a forrást, melyből a hála és kegyelet legnemesebb érzései fakadnak.

Azután a gyászoló család kegyes engedelméből — többször zárandokoltunk el a ravatalhoz, hogy ott a kihűlt tetemet szemlélve a szív keservei közt a gyermeki lélek tisztaságával körjünk istent, hogy helyezze a megdicsőült lelkét a szentek-szentjébe belől az ur Jézus jobbra felől, hogy onnan az égi hazából gyönyörködjen alkotása: az árvaház szeretetház fejlődésében, céljainak betöltésében.

Aztán a külső gyász jeleivel, a belső gyász igaz érzésével elkísértük az utolsó utjára.

Ott az utolsó búcsuzónál tettünk bizonyossá affelől, hogy a lelkikapocs, mely a nagy emberbarátot árvai atyjává tette, illetve az árvákat is családjai tagjainak tekintette, a szűkebb családi körben, édes övéi közt is élt, ápolgatott sőt mélyen gyökeret vert. Igen, hisz van-e, lehet-e magasztosabb megnyilatkozása a családi együtt érzésnek, mint az, hogy midőn a ravatalra helyezett számos közül csak azok tétettek a sirbahelyezett koporsóra, melyeket a család tagok kegyeleto helyezett a ravatalra; az árvák egyszerű, minden felírás nélküli természetes virágból font koszoru is — övéi akaratából — oda helyezettett a sirba, kihűlt szíve felé.

Oh, van hát az árváknak kit sirassanak, kiért mély gyászt öltsenek, kinek emlékét örökre szívökbé, lelkökbé zárják, kiért lelkök utolsó lehetéig, szívök utolsó dobbanásáig hálás kegyelettel le gyenek!

Ha a megboldogultnak szíve oly annyira oda nem forrott volna az árvaház-szeretetházhoz, ha az intézet tíz évi fennállása alatt oly sok jelét nem adta volna, hogy édes gyermekeinek tekint az árvákat; az elmondottak után ádást és békességet mondva poraira, áttérnek a szokásos havi jelentés tárgyra de lelkem fogva tartja a fájó érzés és az emlékezés. Engedtessek meg azért nekem, hogy a mély gyász, a nagy veszteség, a hála és kegyelet jelölül egyedül a jobb hazába költözött emlékének legyen szentelve július hónapi jelentésem.

Kinek drága halottja volt, tudja, hogy mily hatással van az elköltözöttnek életében figyelemre is alig méltott tettei, jelentéktelennek tetsző szokásai, kedvencei foglalkozásai fellebbeztése.

Ne kicsinyelje tehát senki, ha én is néhai Potsa Józsefről emlékezre, nem az általános képrajzolását, nem a nagy philantrop feltűntetését tűztem ki emlékezőm céljául, hanem apró eseményeket említek fel életéből, hisz valamin a koloszáli épületet is apró részletek alkotják, ugyan ember, emberi hivatásának betöltését, munkásságát, életét

helyzetet egyelőre szanalja. Tekintettel vannak azonban már most is arra, hogy az ellenzők a nyolcz hónapi küzdelmet a kijelölendő miniszterelnök személyében való esetleges bizalomért nem adja föl, mert az országgal szemben kötelezettségeket vállalt a hadsereg nemzeti vívmányai tekintetében és hogy némi erkölcsi kötelezettség a szabadelvűpárton is keletkezett az utóbbi hetekben történt állásfoglalások következtében. Tehát gondoskodnak arról, hogy a most designalandó miniszterelnök is már bizonyos engedelményekkel jelenhessenek meg.

A válság elintézését épen az a körülmény késlelteti, hogy a katonai kérdések miatt előzetes tanácskozásokra van szükség. Bécsben a közös hadügyminiszteriumban folyatosan munkálkodnak a reform-tervezeteken.

A király, mint írják, csak szerdán érkezik Budapestre. Ekkor fogja itt a válság dűlőre juttatását megkezdeni, mely valószínűleg e hó 22–24-ikére ha véget ér.

Legujabban bécsi tudósítások arról a nagyfontosságú tényről értesítettek, hogy a legfelsőbb katonai hatóságok utasították kaptak arra nézve, hogy a magyar katonai követelések teljesítése iránt tegyenek előterjesztéseket. Az osztrák sajtó és a Reichsrath politikusai már meg vannak abban nyugodva, hogy a hadsereg magyarországi részében okvetlenül változásoknak kell bekövetkezni és hogy a magyar törvényes kívánalmak teljesítése elől többé már nem lehet elzárkózni. A döntést tehát a jövő hét vége előtt várni nem lehet.

Háromszékvármegye közigazgatási bizottsági üléséből.

A bizottság ülését Szent-Iványi Miklós alispán megnyitván, jelentésében azon fájdalomnak adott kifejezést, mely Háromszékvármegyét első sorban és az egész Székelyföldet érte Potsa József v. b. t. tanácsos, cs. és kir. kamarás, főispánjának váratlan elhunytával.

A bizottság az elhalt áldott emlékének jegyzőkönyvileg megőrkötését határozta.

A szakelőadók havi jelentései a következőket tartalmazzák.

Közigazgatás.

Szent-Iványi Miklós alispán jelentése a következőket tartalmazza.

„Julius havára vonatkozó jelentésem, mely fájdalommal és azon pótolhatatlan veszteség hatása alatt terjeszttem elő, a melyet köz. bizottságunk huszonhat éven át feledhetetlen, nagyérdemű elnökönek, vezető lelkének, vármegyénk szellemi és anyagi

téren elért sikereiben egyik főtényezőjének hatolykai Potsa József, cs. és kir. val. belső titkos tanácsos és kamarás, Háromszékvármegye főispánjának f. évi július hó 9-én bekövetkezett halálával vármegyénket, a székelységet, a vezető társadalmat s a hazai közügyet érte.

Öröksük meg emléket jegyzőkönyvünkben; zárjuk keblünkbe és adjuk át az utánunk következő nemzedékeknek azzal a szent elhatározással, hogy a közügyek szolgálatában, a kötelesek hű és lelkiismeretes teljesítésére merítsünk és merítsenek erőt, kitartást ama kiapadhatatlan nemes forrásból, a melyet a székelység atyja boldog emlékü Potsa József élete és működése élénk tárt.

Kihűlt porai nyugodjanak békében az anya föld kebelében! Emléke éljen miközöttünk és legyen örökre áldott!

Julius havában a központban iktatóra érkezett 1433 ügydrb., elintéztetett 1340 drb., hátralék 93 drb. A kir. állam pénztárak által kezelt vármegyei alapok pénztári állásáról kimutatást terjesztett elő.

A központi választmány július 16-án ülést tartott, melyben az országgyűlési képviselő választó jogosultak 1904. évi névjegyzéke ellen beadott fellebbezéseket tárgyalta.

Gyámügyek.

Séra Tamás árvaszéki elnök jelentése szerint: Junius hóról elintéztetett áthozatott 385, július hóban iktatóra érkezett 883, összesen 1268 ügydarab. Ebből elintéztetett: 980 drb. Augusztus hóra elintéztetett áthozatott 288 ügydarab.

A gyámpénztári napló szerint: Kőszpász junius hóról átjött 11137 kor. 18 fil., július havi bevétel volt 15090 kor. 12 fil., összesen 26227 kor. 30 fil. Ebből kiadatott 4297 kor. 66 fil. Maradt július végén 21929 kor. 64 fil.

Pénzületi betét és értékpapír összesen 55458 kor. 18 fil.

Ebből kiadás nem fordult elő.

Adóügyek, pénzügy.

Fabritius Hugó kir. pénzügyigazgató helyettes július havi jelentéséből előadta, hogy:

Megelőző hóról átjött hátralék 986, július hóban beérkezett 2598, összesen 3524 drb. Ebből elintéztetett július hóban 2563 drb., hátralék július végével 1021 drb.

Az összes ágazatokban befolyt számvetőségi kimutatás szerint július hóban 257 076 kor. 94 fil., tehát 13535 korona 17 fil.-rel több a megelőző évi hasonlavinál.

Egyenes adóban befolyt július hóban 29 480 kor., 45 fil., tehát 5 802 kor. 83 fil.-rel kevesebb az 1902. évi hasonlavinál.

Adóhátralék július végével 619.163 kor. 32 fil. tehát 95.503 kor. 89 fil.-rel több az 1902. évi hasonlavinál.

Közbiztonság fogházügy.

Király Aladár kir. alügyész jelentése szerint, a kézdívásárhelyi kir. törvényszéki fogházban, valamint a vármegye területén levő kir. járásbírósi fogházakban, 1903. július hó utolsó napján le volt tartóztatva 44 elítelt, 16 vizsgálati, összesen 60 egyén; ezekből férfi 48, nő 12.

Időközben még 112 egyén volt letartóztatva.

Bűnvádi feljelentés érkezett 78.

Rabélmérésre kiadatott 430 kor. 94 fil.

Az élelmérés ellen panasz nem emeltetett.

Súlyosabb bűncselet 2 merült fel.

Törvényszéki boncolás 6 esetben volt.

Közmunka közlekedés.

Gyárfis Győző kir. főmérnök havi jelentését megemlékezésével vezette be Potsa József főispánra, kinek működése alatt érte el Háromszékvármegye azon közlekedési fejlődést, a melylyel évtizedek stagnálását pótolva, a forgalmi hálózatba új vasuti, valamint közuti eszközeinek tökéletesítését folytán beilleszkedett.

Csánki Gyula kir. tanfelügyelő jelentését közlekedésről közölni fogjuk.

F A N Ü G Y.

A kézdívásárhelyi négyosztályos közügyességi (első) tanfolyammal egybekötött áll. polgári fiúiskolánál az 1903/904. tanévre a beiratások szept. 1–5 napjain eszközöltek d. e. 8–12 óráig. A tanév megnyitása szept. hó 6. d. e. 9 órakor.

Tandij összesen 10 kor. 30 fil.; a tandijnak fele a beiratáskor fizetendő. Szegénysorsu tanulók hatósági bizonyítvány alapján felmenthetők a tandijfizetés kötelezettsége alól, ha általánosan jó bizonyítványt mutatnak fel a megelőző tanévról. A tandijnak részben, vagy egészen való elengedhetése tekintetéből kérés intézendő a kir. tanfelügyelőséghez, mely a beiratáskor az iskola igazgatóságához adandó be.

Az újonnan belépő tanulók hozzanak anyakönyvi kivonatot a születési időnek pontos kimutatásával és ujjraolási bizonyítványt. Felkérnek a t. szülők, vagy helyetteseik, hogy a beiratáskor lehetőleg személyesen jelenjenek meg.

A javító vizsgálat augusztus hó 31-én d. e. 8 órakor lesz.

Kézdívásárhely, 1903. augusztus 15.

Az igazgatóság.

kisebb részletek teszik s a kisebb részletekből állítja majd össze a historikus a hazafit. a főispánt, az emberbarátot, a jellemet stb.

Néhai Potsa József sokszor adott kifejezést annak, hogy a közpályán első tevékenysége a népoktatás ügy terén volt s büszkén vallotta magát tanítónak.

Exelenciás urnak, nagy hatalmu főispánnak mindent el kell hinni még azt is, hogy néptanító, hallottam magam is, ilyen megjegyzést, pedig a néhai nem dobálózott a szavakkal, nagy mondásnak nem volt barátja, tehát ha tanítónak mondotta magát, igazat mondott.

Iskolája volt az árvaház, sétatér, park, utca, valahol csak gyermekek közé juthatott.

A népiskola tanítási elvéül ezt vallotta: csak az életnek, nevelési elve szeretet volt.

A ki nem látta Potsa Józsefet a gyermekek közt, az nem ismerte. A nagy ember, a hatalmas főispán a gyermekek között valóságos gyermek tudott lenni s míg felbátorította, magához emelte a bátorlalt, a félénken megvoruló, elhagyatottságát érző árvát, czukorkákkal, játékszerekkel, nyájassággal hódította magához az uri rend gyermekeit.

Ime egy fenséges példa ez utóbbi állításom igazolására. Tanuja voltam a ravatalnál, mint Dr. Daday Vilmos kedves kis lánya a saját maga fonta kis virág füzért helyezte el a ravatalra s könnyes szemekkel állott ott. Együtt távoztunk a szomorú helyről s ezen kérdésemre: Miért sirt kicsiny kedves oly nagyon? Zokogva felelte: „Mert oly nagyon szeretett!”

És árvái között a gyengéd-ségnek, szeretetnek nap-nap után mennyi jelet adta! Ime néhány adat a sok közül: ebéd alatt észrevette, hogy egy árva állva eszik, szék után nézett s maga szolgálta ki az árvát; munka közben, ha valamelyik nagy terhet emelt, segített rajta, ha rubája nem állott jól, lehajolt hozzá s megigazította; ha valamelyik üdvözölte, vagy esekély szolgálatot teljesített, megsimogatta, megdicsérette, sőt meg is csókolta. Különösen szerette a játszó gyermeket s labdáról mindig maga gondoskodott s a lapda-játékban óra hosszat elgyönyörködött.

A büntetésről hallani sem akart, ha egy vérepepsett látott irtózat fogta el még akkor is, ha tudomására hoztam, hogy ez nem büntetés következménye, hanem orr vérfolyásból, véletlen sérülésből, vagy állattól eredt.

Míg az öregség jeleit nem érezte s az idő kedvező volt, a gyermekek reggeli imáján mindig megjelent, a gyermekek imájáról azt tartotta, hogy az megballgatásra talál, miért súlyos betegségeiben is megkönyebült, ha tudomására jutott, hogy árvái imádkoztak felgyógyulásáért; mikor pedig az évi záróvizsga után három árva betegsége mellett megjelent, hogy megköszönjék az elvett jókat s kérjék istent, hogy gyógyítsa meg, örömkönyök jelentek meg jószágos szemeiben.

Mikor ünnepet ült, gondoskodott, hogy árvái is ünnepeljenek.

Nehezebb esett, ha a felvételért folyamodót csak előjegyezte és nem vette fel a választmány, volt

eset többször, hogy ha a fedezet hiányára hivatkoztam: „na ne sirjon itt a fedezet” s fél évi szükségletét a kérelmezőnek sajátjából fedezte.

A napi eseményekről, a nevelő testület az igazgató választmány üléseiről szerkesztett jegyzőkönyvekben nincs egy lap, melyen a nagy alapító nevével, a nevelés-oktatás, az intézet tovább fejlesztése érdekében tett intézkedéseivel ne találkoznánk s ha én ennyi adat állván rendelkezésemre, mégis a részletek felelevenítésétől eltérlek, teszem azért, mert érzem, hogy egy jelentés keretén most is túl mentem s a valódi tanító, nevelő képe híven a maga nagyságában áll előttünk.

Engedtessek meg azonban nekem, hogy a megemlékezésnek általánosságban is szenteljek néhány sort, hogy lelkünk társaloghasson még kissé a megboldogulttal.

Lelki szereim előtt áll még most is a néhai alapító, mint ellenőrző az intézetet, építő vállalkozót, munkásokat, hogy a szeretet hajlékát szilárdul építsék s mikor kötelessége elhívja az ellenőrzéstől, hajdutt állít oda a csementet keverő kőmivesekhez, hogy a csement ne vonassék el.

Soha el nem mosódó kép rajzolódott lelkembe az intézet felszentelése, megnyitása alkalmával, mint az Isten szabad ege alatt üdvözli a közigazgatási bizottság és a felszentelő papság megjelent tagjait, levett főveggel, égre emelt szemekkel kérve áldást az intézetre, a székelység nemzetre.

Élni fog emlékezetembe örökre, a mint az első raj 17 növendék megjelent: mily türelmetlenül várja,

NAPI HIREK.

— **A honvédség köréből.** A király Dr. Nagy Ferencz, I. osztályu honvéd ezredorvosnak a brassói 24-ik magyar kir. honvéd gyalogezrednél saját kérésére nyugalomba helyezését legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott.

— **Honvédeink a királygyakorlaton.** A kézdivásárhelyen állomásozó 3 ik zászlóalja a brassói 24-ik honvéd gyalogezrednek, szerdán (aug. 12-én) délután ült kézdivásárhelyen vonatra, hogy résztvegyen a Radna-Lippa környékén a király jelenlétében tartandó nagy gyakorlaton.

— **Rendfőnökválasztás a minoritáknál.** A magyarországi minoritarend nagy káptalana Aradon aug. 12-én tartott gyűlésében újabb 4 évre ismételtén Dr. Csák Alajos Cirkjét, a vaskoronarend tulajdonosát választotta meg egyhangu lelkesedéssel immár harmadizben a bazafias erényekben tündöklő rend főnökévé. Ismerte azt a bazafias, vallásos és kulturális nagy tevékenységet, melyet Dr. Csák Alajos Cirkjék 1895 óta a rend élén minden irányban kifejtett, elmondhatjuk, hogy a rend tagjai a legméltóbb egyént emelték a fontos méltóságra s így megválasztása alkalmából úgy a rendfőnöknek, mint az egész rendnek szerencsét kívánunk.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Kruspor István báróhi áll. polg. iskolai rajztanart áthelyezte Ujvidékre.

— **Uj házfőnök.** A magyarországi minorita rend Aradon augusztus 13-án tartott nagy káptalani gyűlésében a kézdivásárhelyi rendház főnökévé 4 évre Asbóth Viktor főgimnáziumi rendes tanárt, társadalmunk egyik legrokonszenvesebb tagját s lapunk érdemes munkatársát választotta meg. Gratulálunk.

— **Esküvő.** Kézdivásárhelyi Fejér Ferencz közigazgatási bírósági irodatiszt Budapest, aug. 15-én délelőtt tartotta esküvőjét Kézdivásárhelyen Nagy Róza felesernátoni községi isk. tanítónővel. Az esküvőt, mely a legszűkebb családi körben tartott meg, a menyasszony szülői: Szabó Géza áll. tanító és neje Dézsi Polikszéna házában rövid vilásgreggeli követte, a mely után az új pár azonnal Tusnádfürdőre utazott. Szerencse legyen frigyükön.

— **Uj lelkész.** Bartha Jánost, a kézdivásárhelyi ev. ref. egyházközség jeles tehetőse segéd lelkészét Sepsimartonos és Fotos ev. ref. egyházközségek egyhangu megállapodással meghívták rendes papjuknak. Az új lelkész, kiből a két egyházközség egy minden tekintetben lelkes és buzgó lelkipásztort nyert, október elején fogja új állását elfoglalni. Ugy neki, mint a két egyházközségnek öszintén gratulálunk.

— **Névváltoztatás.** A belügyminiszter Sala-

mon Simon kézdivásárhelyi illetőségű ugyanottani lakosnak megengedte, hogy családnévét „Szalai”-re változtassa.

— **Hálátlan fiu.** Márkosfalvi Nagy Lajosról van szó, ki nagyon megfélemedezett a tíz parancsolatnak azon rendelkezéséről, hogy „Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú életű lehess e földön.” Nagy Lajosnak édes apja: Nagy István 90 éves aggmolnármeister, egy beesületes jámbor, késő vénségére eltehetetlenedve, szomorú sorsra jutott: Lajos fiának gondozására szorult. A fiúnak terhére volt a aggszüllő s e miatt a napokban úgy megverte, meg-rugdosta a szegény öregot, hogy ennek baloldalán két oldalborda betört s erre olyan belső vérzés következett, melynek — tekintve a magas életkort is — aligha áldozata nem lesz a szerencsétlen apa. A hálátlan fiuval szemben megindult a hivatalos vizsgálat.

— **Felhívás.** A Kézdivásárhelyen szünidőző tanulóifjúság által létesített segélyező alap egyévi kamatja 100 korona kiadandó lévén: felhívunk mindkét nemen lévő s tanulását tovább folytatni törekvő, kézdivásárhelyi illetőségű tanulókat, hogy folyamodásukat az alapító levélben körülírt mellékletekkel a helybeli polgári fiúiskola gondnokságához adják be f. augusztus hó 25-éig.

— **Érettségi javító vizsgálatok.** Az erdélyrészi ev. ref. főgimnáziumokban javító vizsgálatra utasított tanulók érettségi vizsgálatai ez évben Székelyudvarhelyen az ev. ref. főgimnáziumban f. évi szeptember 12-én lesznek. Mezei Ödön főgondnok esetleg Ugron János orsz. képviselő, gondnok elnökelete alatt.

— **Államsegély ref. lelkészeknek.** Dr. Wlassits Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter 40654. számú rendeletével fizetés kiegészítés címén a f. év II-ik felére a következő összegeket utalványozta ki a Háromszék-megyében működő ref. lelkészek részére: 1. A kézdivásárhelyi: Szini János (Albis) 172 K. 32 f., Vollones Miklós (Maksa) 129 K. 48 f., Zayzon Lajos (Torja) 250 K. 26 f., Benedek Ignáz (Bita) 133 K. 11 f.; Kókosi Sándor (Ikafalva) 371 K. 97 f., Kelemen Győző (Márkosfalva) 73 K. 04 f., Jáni Lajos (Martosfalva) 340 K. 43 f., Bitai Béla (Csikszarada) 405 K. 77 f., — 2. Orbai egyházmegyében: Szeremley Cs. Lajos (Cofalva) 379 K. 79 f., Szász Mihály (Páva) 97 K. 4 f., Mirtse Ferencz (Barátos) 213 K. 19 f., Vass Jenő (Páké) 301 K. 33 f., Péter Károly (Szöröse) 309 K. 07 f.; 3. Sepsimegyében: Bene István 204 K. 03 f., Kolesz Lajos 463 K., Vón Mihály 129 K. 72 f., Szabó Ferencz 249 K. 24 f., Bartha Károly 412 K. 56 f., Csiszér Zsigmond 396 K., Demes Péter 460 K., Takács Károly 281 K., Kiss Gyula 400 K., Czeglédi János 389 K. 16 f., Székely Sándor 290 K.,

Havadtói Mihály 376 K. 57 f., Barabás Miklós 454 K. Vass Lajos 358 K., Kiss Lajos 431 K. 24 f.; Kovács Antal 473 K., Dávid József 446 K. Antal Lajos 316 K. Mennyi János 385 K., Bóthe Géza 409 K. Pünköszt István, 99 K. 11 f., Péchy Árpád (Brassó) 324 K., Zsigmond Károly (Hosszufalu) 461 K. 75 f.

Szerkesztői üzenet.

— **S. S. Sepsiszentgyörgy.** Köszönet és üdvözet. — **Zsögön Z. Osdola.** A hangulatos kedves kis közleményt köszönjük. Jövő számunkban okvetetlenül közölni fogjuk, ebben lehetetlen volt. Üdv. — **K. Kovács J. helyben.** Kérésére konstatáljuk, hogy a lapunk mult száma szerk. üzenetek rovatában leközölt verset nem ön írta. — **Kaczagó.** Legközelebb jönni fog. — **Fehér lovas.** Sajnáljuk, hogy ebben az alakjában nem adhatjuk Csak alapos átdolgozás után kerülhet közlésre.

C S A R N O K.

— Rodostói hangok. —*)

A Mármara partján titkon susog a szél,
Szomorú történet, hej, a miről beszél.
Van egy nemzet — egykor büszke, szabad, dőledeg,
Ma már önmagának csak árnyéka — félszeg.

Pedig ez a nemzet évszázadokon át
Öntestével védte a vén Európát.
Ma már azt sem kérdik tőle, hogy mit akar?
Kimondani is fáj: e nemzet a magyar!

Rég volt az az idő, — hajh, kétszáz éve már! —
A midőn szent földjén fennállt még az oltár —
Szabadság oltára! Rákóczi Te valál,
A ki ez oltáron legtöbbet áldozál!

Feláldoztál mindent: hatalmat, rangot, fényt,
Csak hogy megtörhesd az erőszakos önkényt.
..... Hiába volt harcodd! — A sorsnak könyvében
Az volt írva: néped fürödjek könyében.

S Reád — oh, gyalázat! — mit hozott a végzet!
Kiűzték hazádból, kitagadtak Téged,
Hogy a mire szived s nemes lelked vágyott,
Többé ne védhessed a népszabadságot.

A lobogó lángot így olták ki akkor,
A magyar hadd legyen továbbra is csak pór!..
Te a hősek hőse pihepsz immár régen,
Egy fényes csillaggal kevesebb az égen....

Egyszer még fellobbant a szent tűznek lángja,
Negyvennyolczat irtak — ah, de mind hiába!
Elfojtották azt is..... Szegény Magyarország!
A sors Terajtd még vajlon hány sebet vág?...

Ébredj föl, Rákóczi! rég várnak már Reád,
Épvedve vár néped s édes szülő hazád.
Küldd el hős lelkedet csak még egyszer oda,
Hol a magyar lakik s azután szállj tova!

* * *

A Mármara partján süvölt a szél,
Hozzád, magyar népem lelkes hangon beszél.
Rákóczi szelleme zug bele e hangba,
Halljátok?...! Itt van már! Hiv újra a harcba!

Megfuvatta megint bus tárogatóit...
Magyar dalják menjünk, hős Rákóczi szólít!
Velünk lesz az Isten, magyarok Istene!
S ki mer akkor állni népének ellene?...

Rákóczi hős vezér dicső fejedelmünk!
Lángszellemed előtt szent fogadást teszünk:
Ugy segéljen minket az egy igaz Isten,
Szabad nemzet fog még lakni egykor itten!

Rákosi Zoltán.

*) Az augusztus 9-iki Rákóczi ünnepélyen szavalta a szerző.

hogy az előre elkészített egyenruhában lássa őket, alig távozik közülök egy-két órára, ismét és ismét visszatér, de nagyon ritkán egymagára, hoz mindig magával valakit, ha mást nem talál, kézen fogva vezet egy-egy boldog gyermeket, hogy elmondhassa: ime ezek az árvák is boldogok.

És ez a lelkesedés, ez az ügy iránti szeretet nem szaimaláng, nem egy-két évig tart, évről-évre fokozódik. Kisérte nap-nap után, néha óráról-órára a vendégeket; maga kalauzol az intézetben, kertben, gazdaságnál, nem fárad bele, ha egy és ugyanazon utat, egy és ugyanazon dolgokat újra meg újra bejárja, elmondja, mert ezélja: az emberszeretet, áldozatkészség felbresztése.

Pihenést nem ismerő fáradozásainak meg is volt az eredménye: gyarapodott, fejlődött az intézet, a növendékek létszáma rohamosan érte el a hatvanötöt s az évi fentartási költségek mellett az alap vagyon is annyira növekedett, hogy ez intézet jövője állandóan 50 növendékkal, helyes gazdasági beosztással — örökre biztosítva van.

Az igazgató választmány üléseiben a kitűzött idő előtt jelent meg s tíz év alatt 140 ülésből négyszer maradt el. A mult évben, midőn egy ülésen nem jelenhetett meg, Séra Tamás elnök iroditványozta, hogy az intézet tíz éves évfordulójára, az alapító arezképe az imaterem részére Gyárfás Jenő festő-művész által festesse meg.

A választmány határozatát megtudva, az elnök urnak azt írta, „hogy az árvák pénzét arezképe megfestésére ne költség, hanem miután elhatározták,

ellent nem állhat, de saját költségén fogja megfestetni ráimával ellátja s annak idején rendelkezésére bocsátja.” A kép elkészült. Folyó év október 3-ára tűzettel volt ki a leleplezési ünnepély.

Beleszólt a kérelmetlen halál.

A hátramaradott családtagok tudva a kép rendeltetését, átadták az intézetnek. Igen jól sikerült kép: jóság, öröm, megnyugvás, szeretet sugárzik élettelen arczáról, szemeiből — mint a hogy árvái között szokott megjelenni.

Temploma az árváknak az a terem, hol az alapító képe van, minden nap kétszer imára gyülekezünk e terembe s míg az ének és ima alatt lelkünk stennel társalog — szent hitünk szerint az elkötözött, a megdicsőült lelkével is társalgunk.

Nem, nem lesz tehát feledve emléke a nagy alapító emberbarátnak, míg az intézet falai között árvák lakoznak s a mindenkor nevelőtestület a hála és kegyelet ápolását, nevelését feladatának tekinti.

Biztosíthatjuk a néhai, hogy valamint a bibliai Józsué oltárt emeltetett a zsidó nemzetnek annak emlékeztetére, hogy ha majd gyermekeik azt kérdik: mit jelent ez itt? beszéljétek el nekik, hogy ezt az oltárt azért emelték, hogy eszébe jusszon a késő nemzedéknek, az isten végtelen szeretete az ő népe iránt, úgy az árvafiu szeretetház is hirdeti a késő utókornak Potsa József emléket, a székely nemzet áldozatkészségét.

Áldás és béke legyen porai felett.

Sz. 3822 - 903.

Árverési hird. kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Ortanghi Angelené brassói lakos végrehajtónak, Dr. Balogh Vendel ügygondnok által képviselt Szőcs Dániel volt k. vásárhelyi lakos végrehajtást szenvedő ellen 400 K. tőke, ennek 1899. évi okt. hó 20. napjától járó 8 százalékos kamatai, 99 kor. 55 fill. végrehajtási, már megállapított egy 22 kor. 45 f. jelenlegi és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. LX. t. cz. 144. §. alapján és a 146. §. értelmében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő, Kézdivásárhely város területén fekvő, a kézdivásárhely-kantai 609. sz. tjkvben A + 1129. hrsz. ingatlanra 1440 kor., a kézdivásárhely-kantai 1023. sz. tjkvben 2280., 2281. hrsz. ingatlanra 30 kor., 2983. hrsz. ingatlanra 458 kor., a 3522. hrsz. ingatlanra az árverést 130 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban végrehajtató képviselője Dr. Feiler Ignác brassói ügyvéd közbenjöttével elrendelte.

Árverési határnapul 1903. évi október hó 30-ik napjának délelőtti 9 órája alulírott telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségébe kiűzetik, mely alkalommal ezen ingatlanok a becsáron alul is eladatni fognak.

A kikiáltási ár 10 százaléka a venni szándékozók által készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszeri rendelet 8-§-ában kijelölt ovadékképes érték-

papirban a kiküldött kezéhez leteendő bánatpénz gyanánt vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervény kiszolgáltatandó.

Az árverés egyéb feltételei a keblti tkvi hivatal és Kézdivásárhely város tanácsánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság. Kézdivásárhely, 1903. május 26. an. (166. 1-1)

Dr. Nagy,
kir. trvsz. bíró.

1887-903. Sz. tkvi.

Árverési hird. kivonat.

A kovásznai kir. járásbíró, mint telekkvi hatóság közhírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi Kisebítő Takarékpénztár végrehajtónak Id. Donát György és Ifj. Donát György végrehajtást szenvedő elleni 250 korona tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a kovásznai királyi járásbíró, területén levő, Szőcs községi határán fekvő, a szőcsi 776. sz. tjkvben foglalt 1815 hrsz. ingatlanra 41 kor., a 84. sz. tjkvben foglalt 215, 217, 218, 219, 220. hrsz. ingatlanra 800 korona, a 359. hrsz. ingatlanra 271 korona, a 366. hrsz. ingatlanra 19 korona, a 739. hrsz. ingatlanra 290 korona, az 1593. hrsz. ingatlanra 116 korona, az 1865. hrsz. ingatlanra 9 korona, az 1982, 1983. hrsz. ingatlanra 17 K., a 2486, 2487, 2505. hrsz. ingatlanra 193 korona, a 2999/2, 3000/2. hrsz. ingatlanra 114 korona, a 3021/2, 3022/2. hrsz. ingatlanra 71 korona, a szőcsi 85. sz. tjkvben foglalt 221, 222, 223. hrsz. ingatlanra 395 korona összesen az árverést 2339 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és

hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi szeptember 3-ik napján délelőtti 9 órákor Szőcs községi határán megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

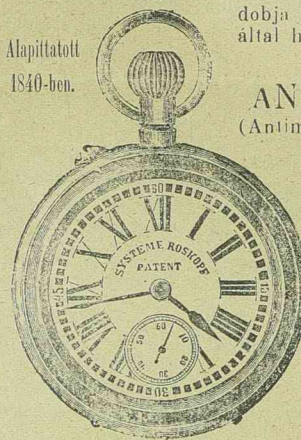
Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igaz-

ságügyminiszeri rendelet 8-ik §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.
A kir. j. bíróság, mint tkvi hatóság.
Kelt Kovásznán, 1903. évi április hó 15. én.

Száva Jakab,
kir. aljbíró.

Teljesen ingyen

Alapított
1840-ben.

dobja ki a pénzét, ha értéktelen utánzatok által hagyja magát elcsúszni. Az en valódi amerikai Nickel

ANKER-ROSKOPF-ÓRÁM

(Antimagnetikus) szabadalmazott Email-számlaplappal, itt látható mint a szerint 36 órai járassal egyedül. Kiváló ellenálló képessége, valamint pontos járása által a legkedveltebb és a letező legjobb strapa óra. Különösen ajánlatos tiszteteknek, vasuti hivatalnokok, csendőrség, pénzügyőrök, kalauzok, gépészek és mindazok részére kik egy erős, megújtható és tartós órát akarnak. Ara egy szép nickel lánczsal és tokkal együtt csak

6 KORONA

3 évi jóállással, 3 darab vételenél
CSAK 5 KORONA.

Nem megfelelő esetekben kicserélem, vagy a pénzt visszadom.
Székküldés az I. amerikai órágyárak vezérképviselete által

BÖHNEL MIKSA, órák

BÉCS, IV., Margaretenstrasse 48/83.
a cs. cs. kir. állami hivatalnokok szállítója.

Óvass! Kereskedők Roskopf-órákat pléh tokkal és imitált papír-Email számlaplappal adjanak. Ily óra nálam 1 fnt 75 kr. és megjegyzem, hogy én nem vagyok kereskedő, hanem órák. Az én óráim finom szabadalmazott Email-számlaplappal vannak ellátva, pontosan szabályozottak és mindent, a mi nincs fenti cégjegyzékkel ellátva, utasítunk, határozottan vissza.

IFJ. JANCsó MÓZES

a Székelyföld első gőzerőre berendezett
új könyvnyomdája Kézdivásárhelyen.

Rendkívüli olcsó árak.

Néhány évvel ezelőtt városunkban, Kézdivásárhelyen, a mai kornak megfelelő, teljesen

ÚJKÖNYVNYOMDÁT

rendeztem be, ellátva azt a legújabb fajta gyorsajtókkal, többféle segédgépekkel,

a legújabb és legmodernebb fajta betűfajokkal, diszítésekkel. Ez időtől fogva sem kiméltem költséget, fáradságot s minden igyekezettel a rohamosan fejlődő korrall lépést tartva, **könyvnyomdát gőzerőre is berendeztem**, azután is több rendben láttam el **újabb és újabb fajta felszerelésekkel**. Időközben kíváncsnak láttam, hogy **könyvnyomdát**

KÖNYVKÖTÉS ZETTEL

is kibővítem a m. t. közönség kényelmére, mi által megkiméltem sok kellemetlenségtől és a tulságos magas árak fizetésétől, — melyek az előtt szokásban voltak, — tehát ezzel is egy újabb szolgálatot kívántam tenni.

Pontos kiszolgálás. Versenyen kívüli árak.

Könyvnyomdában készült mindennemű nyomtatványokért, úgy annak esinos kiviteléért teljes felelősséget válllok.

Midőn irányomban eddig tanúsított b. pártfogásukért e helyen is köszönetemet fejezem ki, kérem azt részemre továbbra is fentartani.

Kézdivásárhelyen, 1903. május hó.

Háromszékvármegye nyomtatványszállítója,

Mély tisztelettel:

IFJ. JANCsó MÓZES,
nyomdatulajdonos.

IZLÉSES MUNKA.

Nyomatott Ifj. Jancsó Mózesnél Kézdivásárhelyen.